

Nr 597.

Av herr Kollberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 196, angående utformningen av det tekniska systemet för stödet av den inhemska smörproduktionen m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 196 föreslås, att det nuvarande accis- och clearingsystemet för stöd åt den inhemska smörproduktionen och oljeväxtodlingen skall ersättas med ett nytt system, innebärande bl. a. att importen av utländska fettvaror och fettråvaror i princip skall släppas fri men beläggas med en särskilt avgift.

I samband härmed föreslås, att importen under en övergångstid skall handhavas av en för ändamålet särskilt bildad ekonomisk förening, i vilken oljefabriker, margarinfabriker, raffinaderier och andra industriella fettkonsumenter skall vara representerade.

Den centralisering av fettvaruimporten som tillskapandet av denna ekonomiska förening innebär tycks oss ur flera synpunkter betänklig. Vi kan inte finna annat än att den föga överensstämmer med andan i det förslag till lag mot konkurrensbegränsningar som nyligen framlagts. Såsom kommerskollegium påpekar i ett remissyttrande är det uppenbart, »att en sådan monopolställning, som ifrågavarande förening skulle erhålla, komne att medföra en starkt konkurrensbegränsande effekt.

Vi är väl medvetna om att den föreslagna monopoliseringen av importen ses som ett led i — eller som en följd av — den statliga jordbrukspolitiken och att den härigenom av allt att döma skulle falla utanför den tilltänkta lagen mot konkurrensbegränsningar. Vi tillåter oss emellertid att fästa uppmärksamheten på att staten här avses direkt framskapa en konkurrensbegränsning, som till sin räckvidd och sin effektivitet vida överträffar flertalet av de konkurrensbegränsningar som kan tänkas drabbas av den nyssnämnda lagen.

Vi finner detta påpekande desto anslägnare som vi i en särskild motion med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående denna lag intagit den ståndpunkten att konkurrensbegränsningarna på jordbrukets område i princip bör behandlas på samma sätt som övriga konkurrensbegränsningar. Vi vill också stryka under handelsministerns yttrande i nämnda proposition, att statsmakterna även vid offentlig reglering bör söka främja betingelserna för fri konkurrens. Handelsministern fortsätter: »De statliga regleringar, som av olika skäl befinnes nödvändiga, bör alltså utformas

på ett sådant sätt att konkurrensen ej hämmas i större utsträckning än nödvändigt. Att dessa synpunkter beaktas, då redan bestående regleringar överses eller fråga blir om nya, är högeligen angeläget. Av vikt är också att tillämpningen av befintliga offentliga regleringar sker på sådant sätt, att konkurrensen ej i onödan begränsas.»

Ehuru vi alltså är av uppfattningen, att den föreslagna ekonomiska föreningen genom sin monopolistiska natur i och för sig ej är önskvärd, vill vi dock ej förneka, att vissa argument kan anföras till stöd för ett arrangemang som detta under en kort övergångsperiod. Då propositionen ej ger någon vägledning för en bedömning av hur förhållandena skulle gestalta sig om frågan gavs en annan lösning, känner vi oss därför nödsakade att acceptera förslaget. Det sker dock under den uttryckliga förutsättningen att åtgärden anges gälla en klart avgränsad övergångsperiod, förslagsvis längst till den 30 juni 1955. Det sker också med det bestämda förbehållet, att möjligheten att vinna medlemskap i den ekonomiska föreningen icke såsom föreslagits begränsas till *industriella* fettkonsumenter, utan att föreningen görs öppen även för de företagare inom handeln som kan ha intresse av att bli medlemmar genom att de importerar de varor som berörs av regleringen.

En begränsning till endast de industriella fettkonsumenterna skulle uppenbarligen på ett alldeles onödigt sätt ytterligare skärpa föreningens monopolistiska karaktär. Vi vill åter erinra om handelsministerns ovan citerade yttrande: »De statliga regleringar, som av olika skäl befinnas nödvändiga, bör alltså utformas på ett sådant sätt att konkurrensen ej hämmas i större utsträckning än nödvändigt.» Vi kan heller inte finna, att jordbruksministern gett någon motivering varför en sådan inskränkning i rätten att vinna medlemskap skulle behöva vidtagas.

Med stöd av vad vi ovan framhållit, hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av förevarande proposition måtte besluta,

1. att den föreslagna centraliseringen av fettvaruimporten till en ekonomisk förening uttryckligen anges gälla under en period, sträckande sig längst till den 30 juni 1955, då frågan bör tas under omprövning,

2. att den föreslagna ekonomiska föreningen görs öppen så att alla företagare som har intresse härav kan bli medlemmar.

Stockholm den 25 april 1953.

Gustaf Kollberg.

Wald. Svensson.

Sven Gustafson,
Göteborg.

Nils Stenberg.